

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดเน้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่กำหนดโดยรัฐบาลไทยในปี 2558 และ 2559 รวมทั้งสิ้น 10 เขต ตามแนวชายแดนรอบประเทศ งานวิจัยนี้เลือก 4 กรณีศึกษา ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จังหวัดนครพนม มุกดาหาร และสระแก้ว ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ประเมินความก้าวหน้าของพื้นที่ในเบื้องต้นพบว่า การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ยกเว้นกรณีของอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ดังนั้นในปลายปี 2559 จุดเน้นจึงได้เปลี่ยนมาที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง การเปลี่ยนจุดเน้นในทางนโยบายเกิดขึ้นจากการประเมินสถานการณ์ตลาดเคลื่อนจากความคาดหมายที่รัฐบาลเคยมีแต่เดิมนอกจากนี้ยังมีผลจากแรงกดดันทางการเมืองที่ประชาชนชาวไทยมีต่อรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ประสงค์จะให้มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจดีกว่าที่เป็นอยู่ ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกแทน โดยหวังว่าผลงานทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดนี้จะเด่นชัดขึ้นกว่าเดิม เป็นที่แน่นอนว่ารัฐบาลไทยไม่สามารถดำเนินการใดๆ ที่เกินกรอบอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองของมหาอำนาจที่มีอิทธิพลในพื้นที่ แต่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของประเทศให้ได้มากที่สุด จากความพยายามในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราเร่ง การที่รัฐบาลไทยดำเนินการอย่างเร่งรีบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าความพยายามดังกล่าวอาจทำให้มองข้ามปัญหาเป็นจำนวนมากพร้อมทั้งทางเลือกอื่นๆ ที่ดีกว่าที่อาจจะมี

คำสำคัญ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก บทบาททางเศรษฐกิจ การเมืองของชาติมหาอำนาจ

Abstract

This study focused on the development of special economic zone decided by the Thai government in 2015 and 2016 in 10 spots along the Thai border. The study selected 4 case-studies. They were Mae Sot in Tak province, Nakhon Phanom, Mukdahan and Sa Kaeo provinces. After the government preliminary investigation on the possible progress of the areas, it was found that the changes was taken place quite slowly with the exception of Mae Sot in Tak province. Toward the end of 2016 the focus was shift to rapid development of Eastern Economic Corridor (EEC) consisting of Chachoengsao, Chon Buri and Rayong provinces. Such change in the decision resulting from possible miscalculation on overall economic performance of the 10 special economic zone (SEZ) that did not seem to comply with the government expectation. Also, expectation from the Thai people for the incumbent government to demonstrate better economic performance resulted in the government's shift to the development of EEC mostly. Clearly, the Thai government must act within the existing constraints under the sphere of influences on economic and political decisions of super powers for the national interest from its development efforts. Very quick actions taken by the Thai government, resulted in very rapid progress from the development of EEC. Unfortunately, such decision could result in overlooking many problems as well as other possible better alternatives available.

Keywords Special economic development zone, Eastern Economic Corridor, Politico-economic roles of super powers